

**Martina
Hegedušić
Iva Lučev
Nives Curić**

**STAVOVI STUDENATA
O UČENJU STRANIH
JEZIKA U VISOKOM
OBRAZOVANJU**

**STUDENT ATTITUDES
TOWARD FOREIGN
LANGUAGE LEARNING
IN HIGHER EDUCATION**

SAŽETAK

Svrha: Stavovi studenata u visokom obrazovanju jedan su od neizostavnih dijelova analize potreba o uvođenju ili mijenjanju kolegija koji se nude na visokoškolskim institucijama. U tu svrhu, istražile smo stavove studenata Libertas međunarodnog sveučilišta o učenju stranih jezika na njihovim studijskim programima kako bismo saznale prepoznaju li studenti potrebu za učenjem stranih jezika struke, što misle o trajanju i izboru kolegija stranih jezika koji se nude na njihovom studiju te žele li učiti druge strane jezike koji nisu obuhvaćeni njihovim kurikulumima. S tim ciljem postavili smo prvu hipotezu (H1): Studenti čija je specijalizacija više usmjerena prema međunarodnom tržištu više prepoznaju i potrebu učenja stranog jezika kao obavezan dio kurikuluma, te drugu hipotezu (H2): Oni studenti koji procjenjuju da su svojim predznanjem engleskog jezika na razini B ili C (prema ZEROJ-u) smatraju potrebnijim na studiju učiti još jedan strani jezik.

ABSTRACT

Purpose: Student attitudes in higher education are one of the indispensable parts of analysing needs for introducing or changing courses offered at higher education institutions. For this purpose, we researched attitudes of students at Libertas International University toward learning foreign languages as part of their study programmes in order to find out whether students recognize the need for learning foreign languages for specific purposes, what they think on the duration and choice of foreign language courses offered within their study programmes, and whether they wish to learn foreign languages not offered within their study programmes' curricula. With this objective, we set the first hypothesis (H1): Students whose specialization is more oriented toward international markets recognize the need to learn a foreign language as a mandatory part of their curriculum, and the second hypothesis (H2): Those students who assess their knowledge of English at levels B or C (according to CEFR)

This work is licensed under a CC BY-NC 4.0 license
© author(s)
Ovaj je rad licenciran pod licencom CC BY-NC 4.0
© autor(i)

Martina Hegedušić, Libertas International University **address:** Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb, Croatia **e-mail:** mhegedusic@libertas.hr

Iva Lučev, Libertas International University **address:** Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb, Croatia **e-mail:** ilucev@libertas.hr

Nives Curić, Libertas International University **address:** Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb, Croatia **e-mail:** ncunic@libertas.hr

Metodologija: Kao sredstvo ispitivanja stavova dizajniran je upitnik koji smo poslali studentima, čije smo rezultate analizirali kvantitativno i kvalitativno.

Rezultati: Obje su postavljene hipoteze potvrđene, pokazujući da studenti prepoznaju potrebu za učenjem stranih jezika struke na svojim studijskim programima, s time da studenti koji su odabrali studijske programe orijentirane ka međunarodnom tržištu i poslovanju iskazuju jaču potrebu za stranim jezicima struke kao obaveznim kolegijima na svom studiju, te oni studenti koji imaju dobro znanje engleskog jezika smatraju potrebnim učiti dodatne strane jezike unutar svojih studija.

Zaključak: Ovo istraživanje može služiti donosiocima odluka o kurikulumima studijskih programa, sa svrhom uvođenja ili mijenjanja kolegija stranih jezika struke, a budućim istraživanjima bilo bi potrebno sagledati situaciju učenja stranih jezika struke na visokim učilištima diljem Hrvatske unutar različitih studijskih programa, pri čemu bi bila korisna komparativna analiza učenja stranih jezika na visokim učilištima diljem Europske unije.

KLJUČNE RIJEČI: stavovi studenata, učenje stranog jezika, strani jezik struke, visoko obrazovanje

consider more necessary to learn an additional foreign language within their study programmes.

Methodology: A questionnaire was designed and sent out to students, the results of which were analysed qualitatively and quantitatively.

Results: Both hypotheses were confirmed, showing that students recognize the need to learn foreign languages for specific purposes as part of their study programmes. Those students who chose study programmes oriented toward international markets and business indicate a stronger need to have foreign languages as core courses in their study programmes, and those who are more proficient in English deem necessary to study additional foreign languages as part of their study programmes

Conclusion: This research study can serve decision makers for study programme curricula, with the purpose of introducing or changing foreign language for specific purpose courses, and future research could be aimed at grasping the foreign language learning situation at higher education institutions across Croatia, whereby a comparative analysis of foreign language learning at higher education institutions across the European Union would be useful.

KEY WORDS: student attitudes, foreign language learning, foreign language for specific purposes, higher education

UVOD

Kako globalizacija i internacionalizacija preuzimaju svaku sferu ljudskog života diljem svijeta, tako raste važnost i potreba za komunikacijom na stranim jezicima. Poznavanje stranih jezika u Europi počelo je dobivati na važnosti 1954. godine, kada je Europska kulturna konvencija Vijeća Europe objavila Sporazum kojim se poziva na promicanje učenja stranih jezika (European Cultural Convention, ETS No 018, 1954). Potom, Vijeće za kulturnu suradnju (1962) postavilo učenje stranih jezika kao prioritet, nakon čega slijedi osnivanje Odjela za suvremene jezike pri Sekretarijatu Vijeća Europe (Language Policy, Council of Europe, 2023). Otada, mnogo je truda i napretka ostvareno kako bi se osiguralo da jezična raznolikost i komunikacijske vještine budu gledane kao ključni čimbenici u postizanju multikulturalnih i demokratskih društava, društvene inkluzije i kohezije, gospodarskog napretka te zaštite ljudskih prava. Od 1969. godine i Odluke Odbora ministara, Vijeće Europe i njegove zemlje članice donijeli su i usvojili nekoliko značajnih dokumenata¹, odluka, konferencija i mjera s ciljem uklanjanja jezičnih prepreka među europskim zemljama kako bi postigli zajedništvo, unaprijedili i zaštitili europsko kulturno naslijeđe, učinili učenje suvremenih jezika dostupnim svim građanima Europe te postigli snažniju povezanost i gospodarski i društveni napredak svih europskih zemalja. Osobito plodne bile su 90-e godine prošlog stoljeća, kada je osnovan Europski centar za suvremene jezike posvećen razvoju i pružanju podrške jezičnim obrazovnim politikama zemalja članicama u skladu s Jezičnom politikom Vijeća Europe te realiziran Zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ), koji dodatno naglašava potrebu za poznavanjem stranih jezika, što postaje ključni prioritet u postizanju međunarodne mobilnosti i suradnje (ibid.).

Razmotrimo li sve navedeno, razumijemo da je učenje stranih jezika u samoj srži postizanja zajedništva europskog društva, pri čemu zajedništvo znači uklanjanje svih prepreka, s naglaskom na jezične prepreke, s ciljem jačanja

INTRODUCTION

As globalization and internationalization have been taking over every sphere of human life around the globe, so has the importance and necessity of communicating in foreign languages. The significance of foreign language knowledge started becoming increasingly prominent in Europe in 1954 with the Treaty issued by the Council of Europe under the European Cultural Convention, calling for the promotion of foreign language education (European Cultural Convention, ETS No 018, 1954). Then, the Council for Cultural Co-operation (1962) set foreign language education as a priority, followed by the establishment of Modern Language Section within the Council of Europe Secretariat (Language Policy, Council of Europe, 2023). Since then, a lot of effort and progress have been made to ensure that linguistic diversity and communication skills be viewed as key factors in achieving multicultural and democratic societies, social inclusion and cohesion, economic progress, and protection of human rights. Since 1969 and the Resolution by the Committee of Ministers, several landmark documents¹, decisions, conferences, and measures have been brought and adopted by the Council of Europe and its member states with the goal to remove language barriers among European countries to achieve unity, to enhance and protect European cultural heritage, to make modern language learning accessible to all European citizens in order to achieve stronger connection, and economic and social progress for all European countries. Especially prolific were the 1990-s, which saw the establishment of the European Centre for Modern Languages dedicated to developing and supporting language education policies of European member states in line with the Council of Europe's Language Policy, and the realisation of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), further highlighting the necessity of foreign language knowledge, seen as a key priority in achieving international mobility and cooperation (ibid).

Having all of the above-mentioned in mind, learning foreign languages is at the very core of achieving a unified European society, whereby unity means the

povezanosti, suradnje i međunarodne mobilnosti s kojom god svrhom među zemljama članicama Europe. Vrijedno spomena jest i to da europsko zajedništvo ne označava jednolikost, već promicanje multikulturalnih i multilingvalnih obilježja, s ciljem očuvanja kulturne i lingvističke raznolikosti naroda kao značajnog dijela europskog kulturnog naslijeđa, a upravo se zbog toga radi na promicanju i uvođenju učenja svih europskih jezika. Kako bi se taj cilj postigao, tijela Vijeća Europe posvećena jezičnoj politici osmislila su nekoliko politika, preporuka i dokumenata namijenjenih vladama zemalja članica kako bi ih one usvojile i provele unutar vlastitih obrazovnih sustava, od ranog učenja stranih jezika do učenja stranih jezika u visokom obrazovanju².

Strani jezici u EU

Na vladama je zemalja članica EU da usvoje i provedu inicijative i preporuke vezane za učenje stranih jezika kao način promicanja društvene kohezije i međunarodne mobilnosti. Logično, ne smatraju sve zemlje članice isti jezik kao najznačajniji strani jezik koji se treba učiti, a izbor stranih jezika u obrazovanju može ovisiti o geografskoj blizini susjednih zemalja s kojima imaju najviše društvenih, kulturalnih i gospodarskih poveznica. Prema Posebnom izvješću Eurobarometra br. 386 "Europljani i njihovi jezici" (2014), Europljani smatraju engleski jezik najkorisnijim stranim jezikom za svoj osobni razvoj, a njega prate francuski, španjolski i njemački (Grafikon 1).

Također, u slučaju specifičnih zemalja koje su odabrale najkorisniji strani jezik, ruski je dominantan u Litvi, Latviji, Estoniji, Finskoj i Cipru, njemački u Danskoj, Mađarskoj, Luksemburgu, Nizozemskoj, Slovačkoj, Češkoj Republici, Poljskoj, Švedskoj, Irskoj, Bugarskoj i Grčkoj. Španjolski je izabran kao najkorisniji strani jezik u Francuskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu, a francuski u Belgiji, Rumunjskoj, Portugalu, Njemačkoj, Austriji, Španjolskoj i Italiji (McCarthy, 2015).

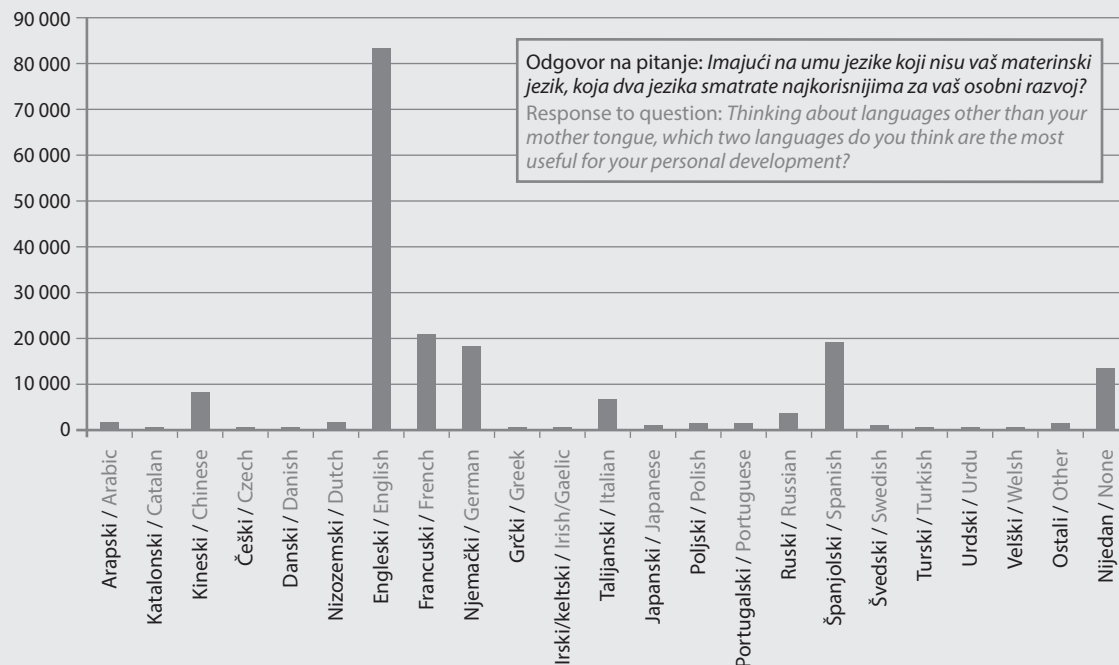
removal of all barriers, with emphasis on language barriers, aimed at strengthening connection, cooperation, and international mobility for whatever purpose among the European member states. Noteworthy is that European unity does not entail uniformity, but the promotion of its multicultural and multilingual aspects, aimed at preserving the cultural and linguistic diversity of nations as a significant part of European cultural heritage, which is exactly why efforts are made to promote and establish learning of all European languages. In order to achieve this goal, the Council of Europe's bodies dedicated to its Language Policy devised several policies, recommendations, and documents for governments of the member states to adopt and implement within their educational systems, from early language learning to learning languages in higher education².

Foreign languages in the EU

It has been up to the governments of the EU member states to adopt and implement the EU initiatives and recommendations concerning foreign language education as means of promoting social cohesion and international mobility. Logically, not all countries consider the same language as most significant one to be learned as a second language, and the choice may have to do with the geographical vicinity to the neighbouring countries with whom they have most social, cultural and economic ties. According to the Special Eurobarometer 386: Europeans and their Languages (2014), Europeans consider English as the most useful foreign language for their personal development, followed by French, Spanish and German (Chart 1).

Also, when it comes to specific countries selecting their second most useful foreign language, Russian is dominant in Lithuania, Latvia, Estonia, Finland and Cyprus, German in Denmark, Hungary, Luxemburg, Netherlands, Slovakia, the Czech Republic, Poland, Sweden, Ireland, Bulgaria and Greece. Spanish is chosen as the second most useful foreign language in France and the United Kingdom, and French in Belgium, Romania, Portugal, Germany, Austria, Spain and Italy (McCarthy, 2015).

GRAFIKON 1. NAJKORISNIJI STRANI JEZICI ZA OSOBNI RAZVOJ (EU)
CHART 1. MOST USEFUL LANGUAGES FOR PERSONAL DEVELOPMENT (EU)

Izvor: Obrada autorica podataka o pitanju QE1a Posebnog Eurobarometra 386: Europljani i njihovi jezici, 2014
 Source: Authors' adaptation of data for question QE1a of the Special Eurobarometer 386: Europeans and their Languages, 2014

U Republici Hrvatskoj, engleski je najdominantniji prvi strani jezik koji se poučava u osnovnim i srednjim školama, najčešće kao obavezni predmet unutar kurikulumu, dok su dodatni (ili drugi) strani jezici uglavnom ponuđeni kao izborni u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju, te su u većini slučajeva to njemački, talijanski, francuski i španjolski (Kapović, 2022).

Situacija učenja stranih jezika na visokim učilištima u Hrvatskoj

Dok su strani jezici koji se poučavaju u osnovnoj i srednjoj školi usmjereni na ovladavanje takozvanim “općim” jezikom u svakodnevnoj

In the Republic of Croatia, English is the most dominant first foreign language taught in primary and secondary schools, mostly as a core subject within the curriculum, while additional (or second) foreign languages are mostly offered as elective at the primary and secondary education level, and in the majority of cases include German, Italian, French and Spanish (Kapović, 2022).

Foreign language learning situation at higher education institutions in Croatia

While foreign languages taught at primary and secondary education level are aimed at learning the so-called “general” language for everyday

komunikaciji, svrha učenja stranih jezika na tercijarnoj razini obrazovanja jest usavršiti strani jezik struke, odnosno osposobiti studente da učinkovito komuniciraju na stranom jeziku unutar lingvističkih konteksta njihovih odabranih profesionalnih, znanstvenih ili akademskih polja. Od 1980. godine, izrazita usmjerenost istraživanja stavlja se na podizanje značajnosti jezika struke unutar polja primijenjene lingvistike, zbog toga što se specijalizirani i profesionalni diskurs značajno razlikuje od područja do područja. Stoga postoji izrazit naglasak na postizanje razvoja vještina studenata na stranom jeziku koje bi unaprijedile njihove međunarodne komunikativne vještine unutar odabranih karijera.

U svrhu kratkog prikaza stranih jezika koji se poučavaju unutar različitih studijskih programa u Hrvatskoj, pregledali smo 23 nefilološka preddiplomska i integrirana preddiplomska te diplomatska studijska programa koji se nude u četiri najveća grada u Hrvatskoj (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka) i njihove kurikulume za akademsku godinu 2022/2023. Većina studijskih programa nudi engleski jezik većinom kao izborni kolegij ili pružaju izbor između engleskog i njemačkog jezika kao obaveznog kolegija, s najčešćim trajanjem učenja od četiri semestra (za vrijeme prve dvije godine studija). Postoji malo studijskih programa koji nude druge jezike (francuski ili talijanski) kao izborne predmete uz engleski i njemački, a postoje i studijski programi koji ne nude ni jedan kolegij stranog jezika (Informacijski sustav visokih učilišta, ISVU, 2023). U odnosu na jezične inicijative Europske unije, možemo zaključiti da je situacija učenja stranih jezika na visokoškolskim institucijama u Hrvatskoj osrednja, uz puno prostora za poboljšanje u smislu uvođenja novih stranih jezika i produženje trajanja učenja.

Istraživački rad

Budući da se izbor i odluka o dodavanju ili mijenjanju kolegija stranih jezika u kurikulumima različitih studijskih programa obično donose temeljem analize potreba, cilj našeg istraživanja

communication, the purpose of learning foreign languages at the tertiary level of education is to perfect foreign languages for specific purposes (LSP), i.e., to enable students to communicate effectively in a foreign language within the linguistic contexts of their chosen professional, scientific or academic field. Since the 1980-s, a strong research focus has been placed on elevating the significance of LSP within the area of applied linguistics, as the specialised and professional discourse varies considerably from field to field. Therefore, there is a strong emphasis on achieving students' foreign language proficiency that enhances their international communication skills within the context of their chosen career.

In order to provide a brief overview of languages taught at different study programmes across Croatia, we looked at 23 non-philology undergraduate or integrated undergraduate and graduate study programmes offered in four major cities in Croatia (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka) and their curricula for the academic year 2022/2023. The majority of study programmes offer English courses mostly as elective, or provide an obligatory choice between English and German, with the most frequent duration of learning of 4 semesters (in the first two years of study). There are few study programmes offering other languages (French and Italian) as elective courses besides English and German, and there are study programmes that do not offer any foreign language courses (The Higher Education Institutions Information System, ISVU, 2023). With regard to the EU language learning initiatives, we can conclude that the foreign language learning situation at higher education institutions in Croatia is mediocre, with plenty of room for improvement in terms of introducing new foreign languages and prolonging the duration of learning.

Research paper

Since the choice of and decision on adding or changing foreign language courses into the curricula of different study programmes is usually made upon needs analyses, our research aimed

bio je razaznati stavove studenata različitih preddiplomskih i diplomskih studijskih programa na Libertas međunarodnom sveučilištu u Zagrebu, u svrhu spoznaje prepoznaju li studenti potrebu za učenjem stranih jezika struke, što misle o trajanju i izboru kolegija stranih jezika koji se nude na njihovom studiju, te žele li učiti druge strane jezike koji nisu obuhvaćeni njihovim kurikulumima. Sveučilište se sastoji od Fakulteta međunarodnih odnosa i diplomacije, Fakulteta međunarodnog poslovanja i ekonomije, Fakulteta zdravstvenih znanosti, Fakulteta za film i scenske umjetnosti te Poslovne škole Libertas koja nudi stručne preddiplomske i diplomatske studije Turističkog i hotelskog menadžmenta, Poslovne ekonomije, Menadžmenta športa i športskih djelatnosti i Menadžmenta poslovne sigurnosti.

U svrhu usporedbe sa sličnim istraživanjima, nastavljamo s prikazom relevantnih stručnih i znanstvenih radova, potom slijedi opis metodologije istraživanja te prikaz rezultata i rasprava. U zaključnom poglavlju navodimo ograničenja istraživanja i nudimo preporuke za daljnja istraživanja.

PREGLED PRETHODNIH ISTRAŽIVANJA

Stavovi studenata o učenju stranog jezika mogu biti pozitivni, negativni, ali i promjenjivi ovisno o situaciji. Stavovi se sastoje od četiri sastavnice: kognitivna, percepcijska, afektivna i evaluacijska (Smith, 1971). Prva se sastavnica odnosi na to da student razvija koncept o stranom jeziku, druga na to da doživljava nastavu stranog jezika, a treća da ima neke osjećaje o konceptu nastave stranog jezika, i četvrta da evaluira učenje stranog jezika. Negativni stavovi studenata najčešće uključuju neuspjeh, irelevantnost, nezainteresiranost ili dosadu, kao i bezvoljnost ili tjeskobu u pogledu učenja stranog jezika.

Stern (1983), kako je navedeno u radu Khasinah (2014), razlikuje tri vrste stavova pri učenju drugog stranog jezika. Prva vrsta odnosi se na

to discern the attitudes of students at different undergraduate and graduate study programmes at Libertas International University in Zagreb, with the purpose of seeing whether students recognised the need for studying foreign languages for specific purposes, what they thought about the duration and choice of language courses offered, and whether they wanted to study languages other than those offered in their curricula. The University consists of the Faculty of International Relations and Diplomacy, the Faculty of International Business and Economics, the Faculty of Health Sciences, the Faculty of Film and Performing Arts and the Libertas Business School offering professional undergraduate and specialist graduate study programmes in Tourism Management, Business Economics, Sports Management and Business Security Management.

For comparison with similar research studies, we continue with an overview of related professional and research papers, followed by the description of research methodology, results and discussion. In the concluding chapter we state our research limitations and offer suggestions for further research.

PREVIOUS RESEARCH OVERVIEW

Student attitudes toward foreign language learning can be positive, negative, but also changeable, depending on the situation. Attitudes consist of four components: cognitive, perceptive, affective, and evaluative (Smith, 1971). The first component relates to student developing a concept of a foreign language, the second to the experience of foreign language teaching and learning, the third to developing emotions about the concept of foreign language learning and the fourth to evaluating foreign language learning. Negative student attitudes most frequently include failure, irrelevance, lack of interest or boredom, as well as being unwilling or anxious to learn a foreign language.

Stern (1983), as cited in Khasinah (2014), states three different types of attitudes toward foreign

stavove prema zajednici i ljudima koji govore drugi strani jezik, druga vrsta odnosi se na učenje i učenje stranog jezika, a treća vrsta odnosi se na jezike i učenje jezika općenito. Neke osobine ličnosti i općeniti interes za strane jezike mogu pozitivno ili negativno utjecati na stavove. Također je važno što studenti misle o učenju određenog jezika na određenoj nastavi i s određenim nastavnikom. Oni koji imaju pozitivne stavove naučit će više, ali i oni koji dobro uče stječu pozitivne stavove.

Stavovi studenata usko su povezani s njihovom motivacijom za učenje stranog jezika. Motivacija nije samo jednostavna želja za učenjem jezika ili krovna riječ koja pokriva brojne druge motivacije (želja za dobrom ocjenom, polaganje stručnih ispita, znatiželja, lakši pronalazak posla), ona je mnogo više od toga (Nida, 1956). Motivaciju predstavlja istinska želja za komunikacijom, odnosno interes za razmjenu važnih dojmova, zamisli i brojnih drugih tema. Motivaciju također predstavlja i osjetljivost za drugog i drugačijeg. Zeinivand i drugi (2015) također navode kako stavovi prema drugima utječu na uspjeh pri učenju stranog jezika i kako motivaciju za učenje stranog jezika mogu određivati i stavovi studenata prema pripadnicima zajednice čiji jezik uče, ali i prema samom učenju.

Motivacija za učenje stranih jezika proizlazi iz stavova studenata o samom učenju jezika. Brojna istraživanja (Radić, 2009; Inal, et al., 2009; Li & Wei, 2022) provedena o stavovima o učenju stranih jezika pokazala su da pozitivan stav prema učenju stranog jezika povećava i motiviranost studenata za učenje jezika.

Na motivaciju za učenje i stavove prema učenju stranog jezika utječu različiti faktori, ovisno o tome na kojoj razini obrazovanja se učenje događa. Prema Miškulin Čubrić (1997), istraživanje o integrativnoj ili instrumentalnoj motivaciji provedeno na studiju hotelijerstva ukazuje na to da studenti pokazuju vrlo velik interes za učenje drugog stranog jezika zbog njegovog korištenja

language learning. The first relates to attitudes toward the community and people speaking the foreign language, the second relates to learning and foreign language learning, and the third relates to languages and language learning in general. Specific personality types and a general interest in foreign languages lead to a positive or a negative attitude toward foreign language learning. Likewise, it is important to know what students think about learning a specific language in a specific classroom with a specific teacher. Those with more positive attitudes will learn more, but also those with greater learning ability will develop more positive attitudes.

Student attitudes are closely connected to their motivation to learn a foreign language. Motivation is not only a simple desire to learn a language or an umbrella term covering other types of motivation (desire for a good grade, passing professional exams, curiosity, easier job acquisition), it is much more than that (Nida, 1956). Motivation is represented by an intrinsic desire for communication, i.e., an interest in exchanging important impressions, thoughts, and other various topics. Motivation is also represented by sensibility toward others and the otherness. Zeinivand et.al. (2015) also state that attitudes towards others impact successful foreign language learning and that motivation for foreign language learning may also be determined by student attitudes toward community members whose language is being acquired, but also toward learning itself.

Foreign language learning motivation is based on student attitudes toward learning a foreign language. Numerous research studies (Radić, 2009; Inal, et.al. 2009; Li and Wei, 2022) on foreign language learning attitudes show that a positive attitude toward learning a foreign language increases student motivation for language learning.

Motivation for and attitudes toward learning a foreign language are affected by different factors, depending on the level of education at which foreign language learning is taking place. The research

u budućem zanimanju. Ostali su čimbenici koji utječu na želju za učenjem općeobrazovni, kao nužnost poznavanja i govorenja barem jednog svjetskog jezika koji će koristiti u poslu, pa i komunikativni i kulturni, odnosno mogućnost komunikacije s govornicima pripadajućeg jezičnog područja i razumijevanje kulturne produkcije na stranom jeziku.

Koliko je značajno učenje dvaju ili više jezika ističu autori Tallat i Jabbar (2017), zbog toga što dvojezičnost predstavlja komparativnu prednost pri pronalasku posla, osim što podiže kvalitetu života. Učenje jezika olakšava povezivanje između kultura, odnosno smanjivanje jaza među kulturama. Pokazali su, također, da je stav koji studenti imaju o učenju stranog jezika jednako važan kao i sposobnost za stjecanje znanja. Poticaj za učenje stranog jezika može biti i želja za životom u inozemstvu, a time i za pronalaskom posla u novoj sredini.

Poteaux (2014) piše o tome da je strani jezik u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju jednako važan kao i bilo koji drugi predmet u obrazovnoj ustanovi. Situacija se značajno mijenja upisom na fakultet, gdje se poučava jezik struke. Sveučilišna ustanova odlučuje o svojoj politici u pogledu učenja stranih jezika, pa tako odlučuje i o tome hoće li učenje jezika biti opće ili stručno, hoće li strani jezik biti obavezan ili izborni kolegij, hoće li strani jezik dodjeljivati ECTS bodove ili ne, hoće li strani jezik biti opći jezik kao nastavak srednjoškolskog obrazovanja ili će biti usko vezan za struku, hoće li dominirati engleski jezik ili će se moći odabrati i ostali jezici.

Prema istraživanju Matić i Kovač (2009) uočava se neujednačenost u poučavanju stručnog stranog jezika koja postoji među potrebom učenja stranih jezika na fakultetima, prethodnim poznavanjem stranog jezika studenata, predviđenim brojem nastavnih sati i statusom jezika struke. Istraživanje je pokazalo da su studenti svjesni važnosti poznavanja i učenja stranog jezika, no određenom broju studenata ipak se učenje stranog jezika treba nametnuti kao obaveza zbog

study by Miškulin Čubrić (1997) on integrative and instrumental motivation conducted at the Faculty of Hospitality shows that students show a high interest in learning a foreign language due to its usefulness in their future jobs. Other factors impacting students' desire for learning are related to general education as the necessity of knowing and speaking at least one modern language they will use at their jobs, as well as communicational and cultural, i.e., the possibility of communicating with people pertaining to a specific language community and understanding the cultural production in a foreign language.

The extent to which learning two or more foreign languages is significant is emphasised by Tallat and Jabbar (2017), as bilingualism represents a comparative advantage in seeking employment, apart from raising the quality of life. Learning a language facilitates connections among cultures, i.e., reduces the cultural gap. The authors also showed that student attitude toward learning a language is equally important as the ability to acquire knowledge. Motivation for learning a foreign language can also be based on the desire to live abroad and find employment in a new environment.

Poteaux (2014) states that learning a foreign language at primary and secondary education is equally important as any other school subject. The situation significantly changes in higher education, where students learn foreign languages for specific purposes. The higher education institution decides on foreign language learning policies, with regard to whether the language taught will be general or for professional purposes, whether it will be a core or elective course, whether it will award ECTS points or not, whether English language will be dominant or there will be a selection of other languages.

The research study by Matić and Kovač (2010) highlights disparities in teaching a foreign language for professional purposes that exist among the need for learning a foreign language in higher education, previous student knowledge of the foreign language, the planned number of lectures, and the status of foreign language for specific purposes. The research

mogućeg manjka motivacije kao i sklonosti prema učenju stranih jezika.

Cafuk et al. (2015) istražili su stavove studenata Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima o važnosti učenja stranog jezika struke za mobilnost i zapošljavanje. Rezultati istraživanja pokazali su kako studenti smatraju poznavanje stranih jezika neophodnim ne samo za vlastitu zapošljivost već u svom svakodnevnom životu te da se strani jezici trebaju nuditi kao obavezni kolegiji na njihovom učilištu. Zanimljivo je da su studenti izrazili nezadovoljstvo poznavanjem samo jednog stranog jezika, što upućuje na potrebu uvođenja više stranih jezika u visoko obrazovanje.

U Mađarskoj, studenti moraju položiti ispit iz poznavanja stranog jezika kako bi dobili diplomu, a uskoro se uvodi i prijemni ispit koji zahtijeva poznavanje stranog jezika kao uvjet upisa na visokoškolsku instituciju (Novak & Morvat, 2019). Međutim, stavovi njihovih studenata u najvećoj mjeri ukazuju na potrebu učenja stranog jezika kako bi završili studij, dok tek studenti diplomskih studija smatraju učenje stranih jezika struke važnim kako bi se povezali s drugim kulturama (ibid.).

U svom istraživanju stavova studenata o učenju stranih jezika na visokim učilištima u Slovačkoj i Češkoj Republici, Varečkova i Pavlekova (2018) utvrdile su da studenti smatraju da bi učenje stranih jezika trebao biti cjeloživotni proces i neodvojiv dio obrazovanja i usavršavanja, pogotovo u smislu učenja stranih jezika struke, upravo zbog razvoja konkurentnosti na europskom tržištu rada.

Na temelju istraživanja stavova studenata provedenog u Nizozemskoj (Duarte, 2022) o uvođenju višejezičnog pristupa učenju i poučavanju na visokim školama, možemo zaključiti da će u europskoj budućnosti poznavanje jednog i više stranih jezika biti osnovni uvjet za sudjelovanje u visokom obrazovanju, s obzirom na to da engleski jezik nedvojbeno postaje *lingua franca* na zapadnoeuropskom području. Nažalost, istraživanje provedeno u Hrvatskoj (Košuta et al.,

showed that students are aware of the importance of knowing and learning a foreign language; however, a specific number of students need foreign language learning to be imposed on them due to lack of motivation and foreign language learning affinities.

Cafuk et. al. (2015) researched student attitudes at Križevci College of Agriculture toward the importance of learning a foreign language for specific purposes for mobility and employment. The results showed that students consider foreign language knowledge essential not only to their own employability but in everyday life, and that foreign languages should be offered as core courses at their college. Interestingly, the students expressed dissatisfaction with knowing only one foreign language, which indicates a need to introduce more foreign languages in higher education.

In Hungary, students in higher education need to pass a foreign language exam to obtain their degree, and soon there will be a requirement of passing a foreign language exam as an entry requirement for higher education institutions (Novak & Morvat, 2019). However, student attitudes mostly indicate a need to learn a foreign language in order to graduate from their study programmes, while only students completing master's degrees find learning a foreign language important in order to connect with other cultures (ibid.).

In their research study on student attitudes toward learning foreign languages in higher education in Slovakia and the Czech Republic, Varečkova and Pavlekova (2018) determined that students consider that learning a foreign language should be a lifelong process and an inseparable part of education and training, especially learning a foreign language for specific purposes, due to developing their competitiveness on the European labour market.

Based on research into student attitudes conducted in the Netherlands (Duarte, 2022) toward the implementation of plurilingual approaches to learning and teaching at higher education institutions, we can conclude that in the European future, knowledge of one and more foreign

2018) o politici učenja stranih jezika u hrvatskom obrazovanju pokazuje trend udaljavanja od višejezičnosti u usporedbi s kurikulumima drugih europskih zemalja, stoga autori predlažu smjernice koje su u skladu s europskom jezičnom politikom.

METODOLOGIJA

Cilj našeg istraživanja bio je razaznati stavove studenata različitih preddiplomskih i diplomskih studijskih programa na Libertas međunarodnom sveučilištu u Zagrebu, u svrhu spoznaje prepoznaju li studenti potrebu za učenjem stranih jezika struke, što misle o trajanju i izboru kolegija stranih jezika koji se nude na njihovom studiju, te žele li učiti druge strane jezike koji nisu obuhvaćeni njihovim kurikulumima. U tu svrhu, sastavili smo upitnik koji se sastoji od 15 stavaka u online programu Google obrasci i poslali ga studentima putem poveznice unutar Edunete, komunikacijske platforme Sveučilišta Libertas. Upitnik je bio otvoren za ispunjavanje od siječnja do veljače 2023., a na njega je odgovorilo 259 studenata.

Upitnik je podijeljen u tri dijela. U prvome dijelu studenti su odabrali svoj studijski program, samostalno procijenili razinu poznavanja engleskog i drugog stranog jezika, naveli postoji li kolegij stranog jezika u njihovim studijskim programima i je li on obavezan ili izborni. U drugom dijelu upitnika studenti su iznijeli stavove o osam tvrdnji vezanih za učenje stranih jezika na visokoškolskoj razini odabirući pet različitih razina slaganja: Uopće se ne slažem, Uglavnom se ne slažem, Niti se slažem niti se ne slažem, Uglavnom se slažem, U potpunosti se slažem. Tvrdnje su bile sljedeće:

1. Učenje stranog jezika potrebno je tijekom studija. (6. pitanje)
2. Na mom studiju engleski jezik trebao bi biti obavezan predmet. (7. pitanje)
3. Na mom studiju drugi strani jezik trebao bi biti obavezan ili izborni predmet. (8. pitanje)

languages will be a fundamental requirement to participate in higher education, considering that English is undoubtedly becoming the lingua franca in the area of Western Europe. Unfortunately, a research study conducted in Croatia (Košuta et al., 2018) on foreign language learning policy in the Croatian education system shows a trend of moving away from plurilingualism in comparison with the curricula of other European countries; therefore, the authors recommend guidelines aligned with the European language policy.

METHODOLOGY

With our research, we aimed to discern the attitudes of students at different undergraduate and graduate study programmes at Libertas International University in Zagreb, with the purpose of seeing whether students recognised the need for studying foreign languages for specific purposes, what they thought about the duration and choice of language courses offered, and whether they wanted to study languages other than those offered in their curricula. For this purpose, we devised a questionnaire consisting of 15 units, drafted in Google Forms, and distributed via the online internal communication platform of Libertas International University, Eduneta. The questionnaire was opened from January to February 2023, and it was responded by 259 students.

The questionnaire was divided into three parts. In the first section, the students identified their study programme and proficiency level of English and a second foreign language, as well as stated whether foreign language courses were offered in their study programmes and in what mode, i.e., core or elective. The second part of the questionnaire looked at specific student attitudes with regard to foreign language learning at university level, consisting of eight statements offering five levels of agreement: I completely disagree, I mostly disagree, I neither agree nor disagree, I mostly agree, I completely agree. The statements were as follows:

4. Poznavanje stranog jezika neophodno je za razvoj moje akademske i/ili profesionalne karijere. (9. pitanje)
5. Učenje stranog jezika treba biti individualna odgovornost studenta, a ne kolegij na studiju. (10. pitanje)
6. Strani jezik na mom studiju trebao bi biti isključivo izborni predmet. (11. pitanje)
7. Na svim studijskim programima neophodno je učiti poslovne komunikacijske vještine na stranom jeziku, poput prezentacijskih vještina, pisane i usmene korespondencije, uređivanja tekstova, pisanja izvještaja i strateških planova, vođenja sastanaka i slično. (12. pitanje)
8. Za uspješno ovladavanje stranim jezikom potrebno je minimalno tri godine kontinuiranog učenja. (13. pitanje)

Nakon što su odabrali razine slaganja s ponuđenim tvrdnjama, studenti su trebali navesti koji strani jezik smatraju najvažnijim za razvoj vlastite karijere.

Treći dio upitnika pružio je studentima mogućnost da ostave komentar na temu istraživanja. Odgovore je dalo 36 studenata.

Nakon zatvaranja upitnika, odgovori studenata kodirani su u program za statističku obradu podataka IBM SPSS Statistics Version 22 (Statistical Package for Social Sciences), u kojem je izrađena baza podataka. Podaci dobiveni upitnikom analizirani su kvantitativno (deskriptivna statistika, korelacije, analiza varijance i neparametarski testovi) te kvalitativno (komentari studenata).

REZULTATI I RASPRAVA

U prvom dijelu upitnika promatrali smo studijske programe studenata, njihove razine samoprocjene poznavanja engleskog jezika, kao i drugog stranog jezika, te na kraju jesu li kolegiji stranih jezika ponudeni na njihovim studijskim programima, bilo kao temeljni, obavezni, bilo kao izborni predmeti. U anketi je sudjelovalo ukupno 259

1. Foreign language learning is necessary in higher education. (Q6)
2. English language should be a core course in my study programme. (Q7)
3. A second foreign language should be offered in my study programme either as core or elective course. (Q8)
4. Foreign language proficiency is essential for the development of my academic and/or professional career. (Q9)
5. Foreign language learning should fall under individual responsibility of a student, and not a study programme course. (Q10)
6. A foreign language should exclusively be an elective course in a study programme. (Q11)
7. Within all study programmes it is essential to learn professional communication skills in a foreign language, such as presentation skills, written and oral correspondence, text editing, drafting reports and strategic plans, heading meetings and the like. (Q12)
8. A minimum of three years of continuous study is necessary for a successful foreign language acquisition. (Q13)

After choosing their level of agreement to the offered statements, the students were also asked to choose which foreign language was the most important for their career development.

The last section of the questionnaire was optional, offering students to leave a comment on the topic of research. 36 students replied.

Students' answers were subsequently coded into the statistical data processing program IBM SPSS Statistics Version 22 (Statistical Package for Social Sciences), in which a database was created. Data obtained from the questionnaire was analysed quantitatively (descriptive statistics, bivariate correlations, analysis of variance, and non-parametric tests) and qualitatively (students' comments).

studenata Međunarodnog sveučilišta Libertas. Gotovo četvrtina naših ispitanika studira turizam i hotelijerstvo (24,3%), zatim međunarodne odnose (20,1%), međunarodno poslovanje (14,3%) i poslovnu ekonomiju (13,5%) na preddiplomskoj razini. Ni jedan student glume nije odgovorio na upitnik. Što se tiče kolegija stranih jezika na Sveučilištu, 81,5% naših studenata imalo je barem jedan obavezni kolegij stranog jezika kao dio nastavnoga kurikulumu, dok je 52,1% imalo barem jedan kolegij stranog jezika ponuđen kao izborni predmet. Studenti su zatim procjenjivali razine znanja u sljedećim stranim jezicima: engleskom, njemačkom, talijanskom, francuskom, španjolskom i (nekom) drugom stranom jeziku. Očekivano, većina naših studenata iskazala je napredno poznavanje engleskog jezika (45,3%), 43,4% bilo je onih sa srednjim znanjem, u usporedbi sa samo 11,2% početnika.

Tablica 1 prikazuje rezultate odgovora studenata u samoprocjeni razine poznavanja drugih stranih jezika (osim engleskog): njemačkog, talijanskog, francuskog, španjolskog i ostalih. Studenti su svoje poznavanje drugih stranih jezika ocijenili naprednijim kada su srednje vrijednosti više. Kao što možemo vidjeti, studenti smatraju da najbolje poznaju njemački (2,09/4), potom talijanski

RESULTS AND DISCUSSION

In the first section of the questionnaire, we looked into the students study programmes, their self-assessment levels of English proficiency, as well as second foreign language proficiency, and lastly if foreign language courses were offered in their respective study programmes, either as core or elective subjects. Overall, 259 students of Libertas International University participated in the survey. Nearly a quarter of our respondents study Tourism and Hotel Management (24,3%), followed by International relations (20,1%), International Business (14,3%), and Business Economics (13,5%), all at the undergraduate level. No students of Acting responded to the questionnaire. When it comes to foreign language courses at the University, 81,5% of our students had at least one core foreign language subject as part of the curriculum, while 52,1% had at least one foreign language course offered as an elective subject. Students were then asked to assess their proficiency levels in: English, German, Italian, French, Spanish and Other Foreign Language. Expectedly, the majority of our students professed advanced knowledge of English (45.3%), 43.4% were intermediate, compared to only 11.2% of beginners.

TABLICA 1. DESKRIPTIVNA STATISTIKA (SAMOPROCJENA ZNANJA DRUGIH STRANIH JEZIKA)
TABLE 1. DESCRIPTIVE STATISTICS (SELF-ASSESSMENT OF FOREIGN LANGUAGES OTHER THAN ENGLISH)

	N	RASPON RANGE	MINIMALNA VRIJEDNOST MINIMUM	MAKSIMALNA VRIJEDNOST MAXIMUM	SREDNJA VRIJEDNOST MEAN
Njemački / German	243	3	1	4	2,09
Talijanski / Italian	209	3	1	4	1,51
Francuski / French	207	2	1	3	1,22
Španjolski / Spanish	215	3	1	4	1,34
Drugi strani jezik / Other	189	3	1	4	1,35

(1,51/4), a slijede španjolski, drugi i francuski jezik. Čini se da studenti svoje znanje francuskog jezika ocjenjuju najslabijim od ostalih ponuđenih stranih jezika.

Sljedeći prikaz (Tablica 2) donosi distribuciju odgovora na pitanje koji strani jezik studenti smatraju najvažnijim za razvoj svoje akademske i profesionalne karijere. Kao što se može vidjeti, engleski uvelike prevladava, s 84,2 posto, a slijede njemački (6,9 posto), francuski (3,5) i talijanski (1,5). Ostali strani jezici bili su slabo zastupljeni, s manje od 1 posto (španjolski, ruski, kineski, turski). Zanimljivo, 1,5 posto naših ispitanika smatra da strani jezici uopće nisu preduvjet za razvoj i napredovanje u karijeri.

Drugi dio upitnika ispitivao je stavove studenata vezane za učenje stranih jezika na sveučilišnoj razini, a sastojao se od osam tvrdnji koje su iskazane u pet razina slaganja (skala Likertovog tipa): “Uopće se ne slažem”, “Uglavnom se ne slažem”, “Niti se slažem

Table 1 shows the students’ scores in self-assessment levels of foreign languages other than English: German, Italian, French, Spanish and Other. Students rated their proficiency in other foreign languages as more advanced when their mean values were higher. As can be observed, students believe that they are the most proficient in German (2.09/4), then Italian (1.51/4), followed by Spanish, Other and French. It would seem that our students assess their knowledge of French as the lowest among other foreign languages.

Table 2 shows the distribution of answers to the question which foreign language our students deem the most important for the development of their careers, both academically and professionally. As we can see, English is vastly predominant, with 84.2 percent, followed by German (6.9 percent), French (3.5) and Italian (1.5). Other foreign languages were weakly represented, with less than 1 percent (Spanish, Russian, Chinese, Turkish). Interestingly, 1.5 percent of our respondents believe that

TABLICA 2. FREKVENCIJA ODGOVORA NA PITANJE KOJI SU STRANI JEZICI NAJVAŽNIJI ZA RAZVOJ KARIJERE
TABLE 2. FOREIGN LANGUAGES FOR CAREER DEVELOPMENT – FREQUENCIES

JEZIK / LANGUAGE	FREKVENCIJA / FREQUENCY	POSTOTAK / PERCENT
Engleski / English	218	84,2
Talijanski / Italian	4	1,5
Njemački / German	18	6,9
Francuski / French	9	3,5
Španjolski / Spanish	1	0,4
Ruski / Russian	1	0,4
Kineski / Chinese	2	0,8
Turski / Turkish	1	0,4
Neki drugi jezik / Other	1	0,4
Za razvoj moje karijere nije potrebno poznavati strani jezik My career does not require knowledge of foreign languages	4	1,5

niti se ne slažem”, “Uglavnom se slažem” i “U potpunosti se slažem”.

Prva hipoteza, formulirana kao pogodbeni rečenica (“ako-onda”), glasi: *Ako su studenti upisani na studijske programe usmjerene (više) prema međunarodnim tržištima rada, onda je veća vjerojatnost da će prepoznati potrebu i važnost učenja stranih jezika kao obavezan dio kurikuluma.* Kako bismo mogli razlikovati potrebe i stavove studenata prema institucionalnom, odnosno kurikularnom učenju stranih jezika, prvo smo proučili različite stručne specijalizacije koje Sveučilište nudi, naposljetku podijelivši uzorak u dvije skupine – (i) one koji su upisani u programe s jasnom međunarodnom specijalizacijom te (ii) one nešto općenitijom orijentacijom i ciljevima studija:

(i) Međunarodni odnosi (preddiplomski), Međunarodno poslovanje (preddiplomski), Međunarodni odnosi i diplomacija (diplomski), Poslovna ekonomija i globalizacija (diplomski), Turistički i hotelski menadžment (preddiplomski i diplomski), Menadžment unutarnje i međunarodne trgovine (diplomski)

(ii) Fizioterapija (preddiplomski i diplomski), Studij glume (preddiplomski), Poslovna ekonomija (preddiplomski), Menadžment poslovne sigurnosti (preddiplomski), Menadžment športa i športskih djelatnosti (preddiplomski), Menadžment bankarstva, osiguranja i financija (diplomski)

Rezultati eliminacijskog hi-kvadrat testa pokazali su učestalost odgovora na ljestvici Likertovog tipa od pet stupnjeva za pojedine studijske programe (od ukupno trinaest, budući da nije sudjelovao ni jedan student Studija glume). Na temelju dobivenih rezultata, odlučili smo usporediti srednje vrijednosti podataka s ordinalne ljestvice (stavovi izraženi na skali Likertovog tipa) kao zavisne varijable, što nam je omogućilo da vidimo kako su ispitanici odgovorili s obzirom na studijske programe, koji su služili kao nezavisna varijabla (Tablica 3).

Iz Tablice 3 jasno se može iščitati da su srednje vrijednosti uglavnom više kad se radi o skupinama studenata koji su upisani u programe orijentirane

foreign languages are not a prerequisite for career development and advancement.

The second section of the questionnaire examined particular student perspectives related to foreign language learning at university level, comprising eight statements that presented five levels of agreement (Likert-type scale): “I completely disagree,” “I mostly disagree,” “I neither agree nor disagree,” “I mostly agree,” and “I completely agree.”

The first hypothesis, expressed as an if-then statement, reads: *If students are enrolled in study programmes oriented toward international markets, (then) they are more likely to recognize the need and the importance of learning foreign languages as a core part of the curriculum.* To be able to distinguish between the students’ needs and attitudes towards institutional/curricular foreign language learning, we firstly looked into the different professional specializations the University offered, ultimately dividing our sample into two groups – those enrolled in programmes with a more international specialization, and those with a more general orientation:

(i) International Relations (BA), International Business (BA), International Relations and Diplomacy (MA), Business Economics and Globalisation (MA), Tourism and Hotel Management (BA), Tourism and Hotel Management (MA), Domestic and International Trade Management (MA)

(ii) Physical Therapy (BA), Acting (BA), Physical Therapy (MA), Business Economics (BA), Business Security Management (BA), Sports Management (BA), Banking, Insurance and Financial Management (MA)

Results of a preliminary chi-square test revealed the frequencies of answers on the 5-point Likert-type scale for individual study programmes (out of thirteen altogether, since no students of the University’s Acting programme participated). From there, we proceeded to compare the means of our ordinal data (attitudes expressed as a Likert-type scale) as dependent variables, which enabled us to see how the respondents answered according to

TABLICA 3. USPOREDBA SREDNJIH VRIJEDNOSTI STAVOVA STUDENATA
TABLE 3. COMPARING MEANS OF LIKERT-TYPE ATTITUDES DATA

NAZIV STUDIJA STUDY PROGRAMME	UČENJE STRANOG JEZIKA POTREBNO JE TIJEKOM STUDIJA FOREIGN LANGUAGE LEARNING IS NECESSARY IN HIGHER EDUCATION	NA MOM STUDIJU ENGLISKI JEZIK TREBAO BI BITI OBAVEZAN ENGLISH SHOULD BE A CORE COURSE IN MY STUDY PROGRAMME	NA MOM STUDIJU DRUGI STRANI JEZIK TREBAO BI BITI OBAVEZAN ILI IZBORNI PREDMET SECOND FOREIGN LANGUAGE SHOULD BE OFFERED EITHER AS CORE OR ELECTIVE COURSE	POZNAVANJE STRANOG JEZIKA NEOPHODNO JE ZA RAZVOJ MOJE KARIJERE FOREIGN LANGUAGE PROFICIENCY IS ESSENTIAL FOR MY ACADEMIC AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT	
Međunarodni odnosi (diplomacija) – preddiplomski International Relations (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,69	4,52	4,44	4,69
Međunarodno poslovanje – preddiplomski International Business (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,59	4,59	4,05	4,51
Fizioterapija – preddiplomski Physical Therapy (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,07	3,86	3,21	4,14
Međunarodni odnosi i diplomacija – diplomski International Relations and Diplomacy (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,91	4,91	4,64	4,82
Poslovna ekonomija i globalizacija – diplomski Business Economics and Globalisations (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,60	4,20	4,00	4,60
Fizioterapija – diplomski Physical Therapy (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,00	4,25	4,00	3,50
Poslovna ekonomija – preddiplomski Business Economics (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,51	4,77	3,86	4,51
Turistički i hotelski menadžment – preddiplomski Tourism and Hotel Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,75	4,86	4,43	4,70
Menadžment poslovne sigurnosti – preddiplomski Business Security Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,40	3,80	3,60	3,20

NAZIV STUDIJA STUDY PROGRAMME	UČENJE STRANOG JEZIKA POTREBNO JE TIJEKOM STUDIJA FOREIGN LANGUAGE LEARNING IS NECESSARY IN HIGHER EDUCATION	NA MOM STUDIJU ENGLISKI JEZIK TREBAO BI BITI OBAVEZAN ENGLISH SHOULD BE A CORE COURSE IN MY STUDY PROGRAMME	NA MOM STUDIJU DRUGI STRANI JEZIK TREBAO BI BITI OBAVEZAN ILI IZBORNI PREDMET SECOND FOREIGN LANGUAGE SHOULD BE OFFERED EITHER AS CORE OR ELECTIVE COURSE	POZNAVANJE STRANOG JEZIKA NEOPHODNO JE ZA RAZVOJ MOJE KARIJERE FOREIGN LANGUAGE PROFICIENCY IS ESSENTIAL FOR MY ACADEMIC AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT	
Menadžment športa i športskih djelatnosti – preddiplomski Sports Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,78	4,78	3,11	4,56
Menadžment unutarnje i međunarodne trgovine – diplomski Domestic and International Trade Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,00	4,00	3,50	4,00
Menadžment bankarstva, osiguranja i financija – diplomski Banking, Insurance and Financial Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,00	3,33	3,00	4,00
Turistički i hotelski menadžment – diplomski Tourism and Hotel Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	4,36	4,50	3,86	4,07

ka međunarodnom tržištu – drugim riječima, više je studenata iz “međunarodne” skupine izjavilo da se u potpunosti ili uglavnom slaže s većinom ponuđenih tvrdnji, u usporedbi sa studentima iz druge skupine studijskih programa, koji nemaju eksplicitnu međunarodnu orijentaciju.

Kako bismo dodatno testirali nalaze, provedena je analiza varijance (Anova). Potvrđene su statistički značajne razlike između srednjih vrijednosti u različitim studijskim programima (Tablica 4). Budući da su rezultati Anove bili pozitivni, mogli smo odbaciti nultu hipotezu, tj. pretpostavku da neće biti pronađena statistički značajna razlika između skupina u nezavisnoj varijabli, odnosno trinaest studijskih programa sveučilišta Libertas.

their respective study programmes, which served as the independent variable (Table 3).

From Table 3 we can clearly see that the mean values tend to be higher for groups of students in programmes oriented toward the international market – more students from the “international” group stated that they completely agreed or mostly agreed, compared to the students from the other group.

To corroborate our findings, an Anova test of variance was run in order to verify that the differences between the means in different study programmes were statistically significant (Table 4). The results were positive, signifying that the null-hypothesis (i.e., the assumption that there

TABLICA 4. RAZINA STATISTIČKE ZNAČAJNOSTI TESTA (ANOVA)
TABLE 4. ANOVA SIGNIFICANCE TEST

PITANJE* QUESTION*	RAZINA ZNAČAJNOSTI TESTA (p-VRIJEDNOST) SIGNIFICANCE (p-VALUE)
P6: Učenje stranog jezika potrebno je tijekom studija Q6: Foreign language learning is necessary in higher education	,029
P7: Na mom studiju engleski jezik trebao bi biti obavezan Q7: English should be a course subject in my study programme	,000
P8: Na mom studiju drugi strani jezik trebao bi biti obavezan ili izborni predmet Q8: Second foreign language should be offered either as core or elective subject	,000
P9: Poznavanje stranog jezika neophodno je za razvoj moje karijere Q9: Foreign language proficiency is essential for my academic and professional development	,002

* između skupina / * between groups

Značajnost, prikazana kao p-vrijednosti, iznosi manje od 0,05 u sve četiri zavisne varijable, odnosno u iskazanim stavovima prema stranim jezicima na sveučilišnoj razini.

Pitanja 10 i 11 drugačije su intonirana od ostalih šest tvrdnji, tako da su najveće vrijednosti (pri čemu 5 označava potpuno slaganje) zapravo izražavale stav da se strani jezici ne bi trebali poučavati kao obavezni temeljni kolegiji na sveučilišnoj razini, već da ta odgovornost leži na svakom pojedinom studentu (Tablica 5).

Rezultati pokazuju, očekivano, da više vrijednosti (stavovi prema učenju stranih jezika na sveučilišnoj razini) izražavaju uvjerenje da odgovornost za učenje stranih jezika leži na svakom studentu pojedinačno. Najveće vrijednosti iskazuju uvjerenje studenata da bi strane jezike u najboljem slučaju trebalo podučavati kao izborne predmete. Sukladno tomu, studenti čije su akademske karijere više usmjerene na međunarodna tržišta (npr. Međunarodni odnosi, Međunarodno poslovanje, Turistički i hotelski menadžment) ostvarili su niže rezultate, što sugerira da su se njihova uvjerenja razlikovala od uvjerenja njihovih kolega čija akademska orijentacija nije

is no statistically significant difference between the groups in the independent variable, or the thirteen study programmes) could be rejected. The significance, or the p-value, is below 0.05 in all four dependent variables (attitudes toward foreign languages at university level).

Questions 10 and 11 were formulated differently, in that the highest values (5 indicating complete agreement) expressed the attitude that foreign languages ought not be taught and studied as core courses at the university level, but rather that this responsibility lay within every student individually (Table 5).

The results show, as anticipated, that higher values (attitudes toward learning foreign languages at the university level) express beliefs that the responsibility for learning foreign languages lies within every student individually. The highest values reported students' beliefs that foreign languages should at best be taught as elective (non-core) courses. Correspondingly, students whose academic careers focused more on international markets (e.g. International Relations, International Business, Tourism and Hotel Management) had lower scores,

TABLICA 5. USPOREDBA SREDNJIH VRIJEDNOSTI STAVOVA STUDENATA
TABLE 5. COMPARING MEANS OF LIKERT-TYPE ATTITUDES DATA

NAZIV STUDIJA STUDY PROGRAMME		UČENJE STRANOG JEZIKA INDIVIDUALNA JE ODGOVORNOST STUDENTA FOREIGN LANGUAGE LEARNING SHOULD FALL UNDER INDIVIDUAL RESPONSIBILITY OF STUDENTS	STRANI JEZICI ISKLUČIVO BI TREBALI BITI IZBORNI KOLEGIJI FOREIGN LANGUAGES SHOULD EXCLUSIVELY BE ELECTIVE COURSES
Međunarodni odnosi (diplomacija) – preddiplomski International Relations (BA)	Srednja vrijednost Mean	2,13	2,02
Međunarodno poslovanje – preddiplomski International Business (BA)	Srednja vrijednost Mean	2,84	2,24
Fizioterapija – preddiplomski Physical Therapy (BA)	Srednja vrijednost Mean	3,57	3,50
Međunarodni odnosi i diplomacija – diplomski International Relations and Diplomacy (MA)	Srednja vrijednost Mean	2,09	1,82
Poslovna ekonomija i globalizacija – diplomski Business Economics and Globalisations (MA)	Srednja vrijednost Mean	2,80	2,40
Fizioterapija – diplomski Physical Therapy (MA)	Srednja vrijednost Mean	3,25	4,25
Poslovna ekonomija – preddiplomski Business Economics (BA)	Srednja vrijednost Mean	2,31	1,71
Turistički i hotelski menadžment – preddiplomski Tourism and Hotel Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	2,35	1,67
Menadžment poslovne sigurnosti – preddiplomski Business Security Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	4,00	2,60
Menadžment športa i športskih djelatnosti – preddiplomski Sports Management (BA)	Srednja vrijednost Mean	3,11	2,00
Menadžment unutarnje i međunarodne trgovine – diplomski Domestic and International Trade Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	3,50	2,50
Menadžment bankarstva, osiguranja i financija – diplomski Banking, Insurance and Financial Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	3,67	4,00
Turistički i hotelski menadžment – diplomski Tourism and Hotel Management (MA)	Srednja vrijednost Mean	2,71	2,21

toliko usmjerena prema međunarodnom tržištu. Što su vrijednosti bile više, to je snažnije bilo i uvjerenje da je usvajanje stranog jezika individualna odgovornost svakog studenta.

Ponovno smo proveli i analizu varijance kako bismo provjerili jesu li razlike između srednjih vrijednosti različitih studijskih programa statistički značajne za zavisne varijable: budući da su p-vrijednosti bile manje od 0,05, ponovno smo mogli odbaciti nultu hipotezu da neće biti statistički značajne razlike između skupina u nezavisnoj varijabli, predstavljenih različitim studijskim programima sveučilišta Libertas (Tablica 6).

Pitanja 12 i 13 bila su usredotočena na potrebu učenja poslovnih komunikacijskih vještina u sklopu kolegija stranih jezika, kao i svijest o tome da je potrebno najmanje tri godine kontinuiranog studija da bi se usvojio strani jezik, te se kao takva nisu mogla koristiti u testiranju prve hipoteze.

Zaključno, prva je hipoteza testirana kako bi se ispitalo jesu li stavovi studenata o nužnosti učenja stranih jezika na sveučilišnoj razini pozitivniji te hoće li biti češće prepoznati na studijskim programima međunarodne orijentacije negoli na drugim studijima. U konačnici je potvrđeno da je prva istraživačka pretpostavka ovog rada bila valjana.

suggesting that their beliefs differed from the beliefs of their colleagues whose academic orientation was not as internationally specialized – the higher the scores, the stronger the belief that foreign language acquisition was one’s individual responsibility.

Again, an Anova test was used to check whether the differences between the means of different study programmes were statistically significant for our dependent variables: since the p-values were below 0.05, we were again able to reject the null-hypothesis that there was no statistically significant difference between the groups in the independent variable, represented by different study programmes Libertas University (Table 6).

Questions 12 and 13 focused on the necessity of business communications skills within university foreign language syllabi, and recognition that it will take one at least three years of continuous study to be able to acquire a foreign language, respectively, and as such could not be used in testing the first hypothesis.

In conclusion, our first hypothesis was tested in order to see whether the students’ attitudes toward the necessity of learning foreign languages at university level would be more positive and more likely to be recognized within study programmes with an international orientation than they would

TABLICA 6. RAZINA STATISTIČKE ZNAČAJNOSTI TESTA (ANOVA)

TABLE 6. ANOVA SIGNIFICANCE TEST

PITANJE* QUESTION*	RAZINA ZNAČAJNOSTI TESTA (p-VRIJEDNOST) SIGNIFICANCE (p-VALUE)
P10: Učenje stranog jezika treba biti individualna odgovornost studenta, a ne kolegij na studiju Q10: Foreign language learning should fall under individual responsibility of students	,000
P11: Strani jezici trebali bi biti isključivo izborni predmeti Q11: Foreign languages should exclusively be elective courses	,000

* između skupina / * between groups

Prije nego što prijedemo na analizu druge hipoteze, važno je istaknuti da je proveden još jedan test, čija primarna funkcija nije bila testiranje hipoteza. Riječ je o varijablama koje ispituju stavove o nužnosti učenja stranih jezika. Budući da se radi o Likertovoj skali, odnosno ordinalnim podacima, odlučili smo izračunati Pearsonov koeficijent korelacije. Time smo željeli vidjeti jesu li više razine u stavovima vrijednosti jedne varijable povezane s višim razinama drugih varijabli te smo uspjeli pokazati da se slaganje u određenim stavovima često pojavljuje zajedno sa slaganjem u drugim stavovima. Negativne vrijednosti koje smo dobili u pitanjima 10 i 11 interpretirane su sukladno s njihovom izvornom intonacijom. Dakle, stavovi studenata o važnosti učenja stranih jezika kao kolegija na tercijarnoj razini bili su međusobno snažno povezani. Rezultati potvrđuju početnu pretpostavku autorica kako studenti smatraju da bi strani jezici trebali biti obavezni kolegiji tijekom studija te da odgovornost za usvajanje stranih jezika ne mogu (isključivo) snositi sami studenti, bez obzira na njihovo predznanje engleskog jezika ili studijski program u koji su upisani.

Druga hipoteza razvijena za potrebe ovog istraživanja, formulirana kao pogodbeno rečenica (“ako-onda”), glasi: *Ako studenti svoje znanje engleskog jezika procjenjuju kao srednje ili napredno (razine B ili C), onda je veća i vjerojatnost da će biti svjesni potrebe za učenjem drugog stranog jezika na sveučilišnoj razini.*

Prvi korak u testiranju druge hipoteze bio je izračunati Pearsonov koeficijent korelacije (Tablica 7). Statistički nalazi pokazali su snažne i značajne korelacije između razine samoprocjene engleskog jezika i stavova studenata prema učenju stranih jezika na sveučilišnoj razini. Viši rezultati samoprocjene snažno koreliraju s višim rezultatima na Likertovoj ljestvici, ili stavovima, što znači da je vjerojatnije da će studenti prepoznati važnost i potrebu učenja drugog stranog jezika kao akademskoga kolegija što je njihovo znanje engleskog jezika bolje, odnosno na višoj razini.

in other study programmes. Ultimately, we were able to confirm that our first assumption was valid.

Before proceeding with the statistical analysis of the second hypothesis, it is important to point out that another test was run, not with the specific function of hypotheses testing, which employed just the attitudes towards the necessity of learning foreign languages. Since all data is ordinal, we decided to test for bivariate correlations. With this test we wanted to see whether higher ranks in attitudes values of one variable tended to coincide with higher ranks of other variables – and it was proven that strong agreement with specific attitudes did tend to occur together (negative values were recorded and interpreted accordingly). Students’ attitudes to the importance of learning foreign languages as a study programme course were strongly correlated. The results confirm the researchers’ initial suspicion that the students believe foreign languages should be core courses, and that the responsibility for foreign language acquisition cannot (solely) rest upon the students individually, regardless of their proficiency in English or what they study.

The second hypothesis developed for the purposes of this research study, formulated as an if-then statement, is as follows: *If the students’ proficiency levels in English are assessed as intermediate or advanced, (then) they are more likely to be aware of the need for learning a second foreign language at university level.*

The test for bivariate correlations was conducted first, with the aim to check the validity of our second hypothesis (Table 7). The results show very strong and significant correlations between English self-assessment levels and the students’ attitudes toward learning foreign languages at university level. Higher self-assessment scores correlate strongly with higher scores at the Likert scale, or attitudes, meaning that the better the students think they are at English, the more likely they are to recognize the importance and the necessity of learning a second foreign language at university level.

TABLICA 7. PEARSONOV KOEFICIJENT KORELACIJE IZMEĐU SAMOPROCJENE ZNANJA ENGLESKOG JEZIKA I ISKAZANIH STAVOVA STUDENATA
TABLE 7. PEARSON CORRELATIONS BETWEEN STUDENTS' SELF-ASSESSMENT OF ENGLISH AND THE EXPRESSED ATTITUDES

	SP_ENGL S-A_EN	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13
Samoprocjena ENGL Self-assessment (English)	1	,152*	,211**	,209**	,283**	-,200**	-,102	,321**	,076
Stav 6 / Attitude 6	,152*	1	,495**	,512**	,397**	-,276**	-,424**	,446**	,226**
Stav 7 / Attitude 7	,211**	,495**	1	,463**	,345**	-,263**	-,510**	,356**	,221**
Stav 8 / Attitude 8	,209**	,512**	,463**	1	,370**	-,276**	-,426**	,342**	,261**
Stav 9 / Attitude 9	,283**	,397**	,345**	,370**	1	-,273**	-,331**	,505**	,173**
Stav 10 / Attitude 10	-,200**	-,276**	-,263**	-,276**	-,273**	1	,428**	-,266**	-,074
Stav 11 / Attitude 11	-,102	-,424**	-,510**	-,426**	-,331**	,428**	1	-,333**	-,079
Stav 12 / Attitude 12	,321**	,446**	,356**	,342**	,505**	-,266**	-,333**	1	,242**
Stav 13 / Attitude 13	,076	,226**	,221**	,261**	,173**	-,074	-,079	,242**	1

** Korelacije su značajne uz rizik od 1 posto ($p < 0,01$). / ** Correlations are significant at the 0.01 level.

Studenti su svoje znanje engleskog jezika mogli procijeniti kao osnovno (A), srednje (B) ili napredno (C).
Students could assess their knowledge of English as A (beginner), B (intermediate) or C (advanced).

Drugi korak bio je provjeriti rezultate dobivene korelacijama. Proveden je neparametarski Kruskal Wallis test za tri nezavisne varijable (razine A, B i C znanja engleskog jezika) kako bi se ispitalo je li distribucija odgovora između triju skupina više ili manje jednaka ili usporediva kad su u pitanju stavovi studenata prema učenju drugog stranog jezika kao akademskoga kolegija. Nalazi pokazuju da je distribucija značajno drugačija s obzirom na zavisne varijable Likertovog tipa, s p-vrijednostima uglavnom manjima od 0,05 (Tablica 8). Drugim riječima, test pokazuje da se studenti čija je razina znanja engleskog jezika bila viša razlikuju od studenata čije su razine bile niže. Tomu svjedoči nejednaka raspodjela testiranih odgovora u odnosu na šest od ukupno osam zavisnih varijabli (stavova). Dvije varijable s (manje ili više) jednakom distribucijom odgovora

Another test was conducted to corroborate the results received from correlations. A non-parametric test (Kruskal Wallis) for three independent variables (levels A, B and C of English proficiency) was run to check whether the distribution of answers between the three groups was more or less similar when it came to the students' attitudes toward learning a second foreign language at university level. The findings show that the distribution is significantly different with regard to the Likert-type dependent variables, with most p-values under 0.05 (Table 8). In other words, the test shows that the students whose English proficiency levels were higher differ from students whose levels were lower because of unequal distribution of answers tested against six out of eight of our Likert-type dependent variables (attitudes). The two variables with (more or less) equal distribution of answers were the questions

TABLICA 8. NEPARAMETARSKI KRUSKAL WALLIS TEST (SAMOPROCJENA ZNANJA ENGLESKOG JEZIKA I ISKAZANI STAVOVI STUDENATA)

TABLE 8. NON-PARAMETRIC TEST (KRUSKAL WALLIS) (ENGLISH SELF-ASSESSMENT AND STUDENTS' ATTITUDES)

	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13
Kruskal Wallis – razina značajnosti testa Kruskal Wallis – test significance	0.002	0.000	0.002	0.000	0.000	0.101	0.000	0.248

Grupirajuća varijabla: Samoprocjena znanja engleskog jezika ispitanika / Grouping variable: English self-assessment

TABLICA 9. SREDNJE VRIJEDNOSTI ODGOVORA (SAMOPROCJENA ZNANJA ENGLESKOG I ISKAZANI STAVOVI STUDENATA)

TABLE 9. MEAN RANKS (ENGLISH SELF-ASSESSMENT AND STUDENTS' ATTITUDES)

	SAMOPROCJENA RAZINE ENGLESKOG JEZIKA ENGLISH LEVEL SELF-ASSESSMENT	N	SREDNJA VRIJEDNOST MEAN RANK
Stav 6 / Attitude 6	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	93,02
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	133,17
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	135,03
Stav 7 / Attitude 7	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	83,24
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	134,34
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	136,33
Stav 8 / Attitude 8	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	95,21
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	123,60
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	143,65
Stav 9 / Attitude 9	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	97,02
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	118,65
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	147,94
Stav 10 / Attitude 10	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	177,81
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	127,75
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	119,20
Stav 11 / Attitude 11	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	155,19
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	128,74
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	123,86
Stav 12 / Attitude 12	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	84,62
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	123,83
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	146,06
Stav 13 / Attitude 13	Početna (A1-A2) / Beginner (A1-A2)	29	111,48
	Srednja (B1-B2) / Intermediate (B1-B2)	112	127,79
	Napredna (C1-C2) / Advanced (C1-C2)	117	135,61

bila su pitanja trebaju li kolegiji stranih jezika biti isključivo izborni na sveučilišnoj razini; te vjeruju li studenti da su potrebne najmanje tri godine kontinuiranog učenja da bi se usvojio strani jezik.

Ako pogledamo srednje vrijednosti odgovora (Tablica 9), primijetiti ćemo da su vrijednosti više za one studente čija je samoprocjena engleskog jezika srednja ili napredna, i to u šest od ukupno osam zavisnih varijabli. Pitanja u kojima su srednje ocjene bile više za skupine studenata s nižom razinom engleskog jezika pitanja su s drugačije iskazanim stavovima: uvjerenje da je učenje stranog jezika isključivo odgovornost pojedinca (ne sveučilišta); i uvjerenje da bi kolegiji stranih jezika na sveučilišnoj razini trebali biti isključivo izborni. Stoga su razumljive niže vrijednosti kod onih studenata čija je razina engleskog jezika procijenjena kao srednja ili napredna.

Statistička analiza provedena u svrhu provjere valjanosti druge hipoteze ukazuje da je pretpostavka autorica bila točna za skupinu studenata koji su sudjelovali u istraživanju.

I na kraju, obje hipoteze postavljene u svrhu ovog istraživanja mogle su biti potvrđene:

H1: Studenti čija je specijalizacija unutar studijskog programa više usmjerena prema međunarodnom tržištu više prepoznaju i potrebu učenja stranog jezika kao obavezan dio kurikuluma.

H2: Oni studenti koji procjenjuju da su svojim predznanjem engleskog jezika na razini B ili C (prema ZEROJ-u) smatraju potrebnijim na studiju učiti još jedan strani jezik.

Posljednje pitanje u upitniku bilo je ponuđeno kao izborno, a njime smo željeli prikupiti komentare ispitanika o onome što još smatraju relevantnim, a da nije bilo obuhvaćeno upitnikom. Sudjelovalo je ukupno 36 studenata. Dobiveni podaci analizirani su kvalitativno, a u nastavku donosimo najvažnije nalaze.

Velik broj studentskih komentara skrenuo je pozornost na hitnu potrebu za učenjem stranih jezika na tercijarnoj razini, posebice kada su u

about whether foreign language courses should be exclusively elective at university level; and whether the students believed it took a minimum of three years of continuous study to be able to acquire a foreign language.

If we look at the mean ranks (Table 9), we can clearly see that the values are higher for students whose self-assessment of English is intermediate or advanced, in six out of eight dependent variables. The questions where the mean ranks were higher for groups of students with lower levels of English are the two differently expressed attitudes: belief that learning a foreign language is solely the responsibility of the individual (not the university); and the belief that foreign language courses should be exclusively elective (or facultative) at university level. The lower values found for groups of students whose English levels are intermediate or advanced are thus understandable.

In closing, statistical analysis carried out in order to test the validity of the second hypothesis indicates that the authors' assumption was true for the group of students who participated in the research.

All things considered, both hypotheses proposed in this research study were confirmed.

H1: Students whose specialization is more oriented toward international markets recognize the need to learn a foreign language as a core subject and a mandatory part of the curriculum.

H2: Those students who assess their knowledge of English at levels B or C (according to CEFR) consider more necessary to learn an additional foreign language within their study programmes.

The final item of the questionnaire was intended as optional, inquiring about the students' opinions – praise or criticism – in short, inviting the students to include anything that was not covered by the questionnaire, but was deemed relevant. We received answers from 36 respondents. The data was analysed qualitatively, and here we present the most important findings.

The vast majority of student comments referred to emphasizing the urgent need for learning foreign

pitanju manje rasprostranjeni jezici, a ne samo engleski, te osobito u sklopu onih studijskih programa koji imaju izražen međunarodni fokus. Mnogi su također primijetili da bi Sveučilište trebalo razmotriti učenje stranih jezika u trajanju od najmanje tri godine na preddiplomskoj razini. Pojedini studenti iznijeli su prijedlog da se više stranih jezika struke ponudi kao izborni kolegiji tijekom preddiplomskog studija, ističući potrebu učenja njemačkog, španjolskog i francuskog, posebice kada je riječ o turizmu ili međunarodnim odnosima. Engleski jezik treba se održavati kao obavezan svih pet godina preddiplomskog i diplomskog studija međunarodnih odnosa i diplomacije budući da je neizostavan u tim područjima. Nadalje, mnogi su studenti izrazili zadovoljstvo istraživanjem u kojem su sudjelovali te ukazali na potrebu da se slični istraživački pokušaji ugrade u službenu komunikaciju Sveučilišta s ciljem prepoznavanja i analize akademskih potreba studenata, posebice u smislu promicanja dvostrane komunikacije između studenata i nastavnog osoblja te uprave Sveučilišta.

ZAKLJUČAK

Jezična politika Europske unije naglašava promicanje višejezičnosti na čitavom europskom prostoru u svrhu uklanjanja jezičnih prepreka i postizanja zajedništva i mobilnosti. Poznavanje nekoliko europskih jezika postaje preduvjet uspješne integracije u europsko društvo i konkuriranje na europskom tržištu rada. Cilj našeg istraživanja bio je prikazati stavove studenata o učenju stranih jezika u obliku kolegija na njihovim studijima, odnosno saznati uviđaju li studenti potrebu za učenjem stranih jezika na studiju te kakvi su im stavovi o ponudi kolegija stranih jezika struke i njihovom trajanju. Osim toga, sekundarni nam je cilj bio skrenuti pozornost na potrebu jačanja statusa stranih jezika struke u visokom obrazovanju kako bi se time uskladile potrebe studenata i potrebe tržišta rada sa zahtjevima aktualne Jezične politike Europske unije.

languages at the tertiary level, especially when it comes to less commonly spoken languages, and not just English, particularly in fields of study that have an explicitly international focus. Many also noted that the University should consider foreign language learning for the duration of at least three years at the undergraduate level. Some students put forward the proposition of multiple professional foreign languages as elective courses throughout their undergraduate studies, emphasizing the need to learn German, Spanish, and French, especially when it came to tourism or international relations. The English language should be maintained for all 5 years of the undergraduate and graduate programmes of international relations and diplomacy since it is an essential skill. Furthermore, many students expressed the need that similar research attempts (such as the present study) be incorporated in the official intercommunication of the University, with the aim of analysing and addressing the students' academic needs, especially in terms of its promotion of two-way communication between the student body, teaching staff and the management of the University.

CONCLUSION

European Union Language Policy emphasises the promotion of plurilingualism on the entire European area with the purpose of removing language barriers and achieving unity and mobility. The knowledge of several European languages is becoming a prerequisite of a successful integration into the European society and competing on the European labour market. Our research objective was to show student attitudes toward the necessity of foreign languages as courses of their study programme, i.e., to find out whether students have the need for learning foreign languages in their study programmes, and what their attitudes were about the offer of foreign language courses and their duration in their study programmes. Besides, our secondary objective was to turn attention to the necessity of strengthening the status of foreign

Rezultati istraživanja ukazuju na nužnost učenja stranih jezika struke u visokom obrazovanju, s najvećim fokusom na razvoj poslovnih komunikacijskih vještina na engleskom jeziku. Osim toga, studenti čije su buduće karijere usmjerene prema međunarodnom tržištu i međunarodnom poslovanju iskazuju jaču potrebu za učenjem stranih jezika struke od studenata čiji su studijski programi više orijentirani prema domaćem tržištu. Također, studenti koji već imaju razvijene komunikacijske vještine na engleskom jeziku prepoznaju potrebu učenja dodatnog stranog jezika kako bi završetkom studija bili konkurentniji na tržištu rada i uključeni u međunarodna poslovna okruženja. Stoga ovi rezultati potvrđuju nastojanja europske jezične politike u smislu promicanja višejezičnosti, bez koje smatramo da uspješna integracija u europsko društvo i europsko tržište rada neće biti moguća.

Iako smo istraživanje proveli sa studentima više studijskih programa, kojima se osposobljavaju za različita zanimanja bilo međunarodnog bilo općenitijega karaktera, naše istraživanje ograničeno je u smislu ispitivanja stavova studenata samo jednog sveučilišta, stoga bi preporuke za buduća istraživanja bile uključiti više sveučilišta i visokih škola diljem Hrvatske, s jasnom klasifikacijom programa prema zanimanjima kako bi se ustanovili stavovi studenata s obzirom na njihova odabrana područja rada. Osim toga, smatramo potrebnim napraviti i komparativnu analizu učenja stranih jezika na visokoobrazovnim institucijama diljem Europske unije kako bi se ustanovili stavovi i potrebe studenata za učenjem stranih jezika struke te uvidjele razine ujednačenosti među zemljama članicama.

languages for specific purposes in higher education in order to align the needs of students and of the labour market with the demands of the current language policy of the European Union.

The research results indicate the necessity of learning foreign languages for specific purposes in higher education, with the strongest emphasis on developing business communication skills in the English language. Besides, those students whose future careers are more oriented toward the international market and international business indicate a stronger need to learn foreign languages for specific purposes than students whose study programmes are more oriented toward the domestic market. Moreover, students whose English communication skills are already highly developed recognise the need to learn an additional foreign language in order to be more competitive on the labour market and more integrated into international business environments upon completion of their study programme. Therefore, these results confirm the European language policy tendencies to promote plurilingualism, without which we consider a successful integration into the European society and European labour market would not be possible.

Although our research was conducted with students attending several study programmes, offering qualifications for various occupations, whether in international or domestic environments, our research is limited in testing attitudes of students at only one university. Therefore, our recommendation for further research would be to include more higher education institutions across Croatia, with a clear classification of programmes according to occupations in order to determine student attitudes with consideration to their chosen work environments. Furthermore, we consider it would be useful to do a comparative analysis of foreign language learning in higher education institutions across the European Union to determine student attitudes toward and needs for learning foreign languages for specific purposes and examine the levels of uniformity among the member states.

BILJEŠKE

¹ Na primjer, Preporuka R (82) 18 Odbora ministara (1982), Preporuka R (98) 6 Odbora ministara (1998), Vodič za razvoj i provedbu kurikuluma za plurilingvalno i interkulturalno obrazovanje (2016) i ostalo. Za cijeli popis prekretnica i događaja, vidi: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/milestones-and-events> (Council of Europe, 2023, pristupano 8.2.2023.)

² Najvažniji dokumenti mogu se naći na web stranici Platforme za multilingualizam Europskog civilnog društva (<https://ecspm.org/eu-languages-language-policy-issues/>, pristupano 8.2.2023.)

REFERENCES

¹ For example, the Recommendation No. R (82) 18 of the Committee of Ministers (1982), the Recommendation No. R (98) 6 of the Committee of Ministers (1998), Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education (2016) and many more. For a full list of milestones and events, see: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/milestones-and-events> (Council of Europe, 2023, retrieved 8/2/2023)

² The most important documents can be found on the web page by the European Civil Society Platform for Multilingualism (<https://ecspm.org/eu-languages-language-policy-issues/>, retrieved 8/2/2023).

LITERATURA / LITERATURE

CAFUK, I., PAPIĆ BOGADI, V., IVANEK-MARTINČIĆ & M., HUSINEC, R. (2015). "Važnost poznavanja stranog jezika struke za mobilnost i zapošljivost diplomanata Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima", *Podravina*, Volumen 14, broj 27, pp. 160-174

EUROPEAN CULTURAL CONVENTION (1954). European Treaty Series, No. 18, Council of Europe: <https://rm.coe.int/168006457e> (retrieved/pristupano 11/2/2023)

INAL, S., EVIN, I. & SARACALOĞLU, A. S. (2009). "The relation between students' attitudes toward foreign language and foreign language achievement. Approaches to the Study of Language and Literature". 1st International Conference Dokuz Eylül of Education, Izmir, DOI:10.1501/Dilder_0000000045 1-3 October.

KAPOVIĆ, M. (2022). "Strani jezici u formalnom obrazovanju u Hrvatskoj". *Strani jezici*, 51, pp. 283-309. Hrvatsko filološko društvo. <https://doi.org/10.22210/srjez/51-2/6>

KHASINAH, S. (2014). "Factors influencing second language acquisition". *Englisia*, Vol. 1, No.2, 2pp. 56-269. DOI: <http://dx.doi.org/10.22373/ej.v1i2.187>

KOŠUTA, N., PATEKAR, J. & VIČEVIĆ IVANOVIĆ, S. (2018). "Plurilingualism in Croatian Foreign Language Policy". *Strani jezici*, 46 (2017), 1-2, pp. 85-100

Language Policy, Council of Europe: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/history>; <https://www.coe.int/en/web/language-policy/milestones-and-events> (retrieved/pristupano 8/2/2023)

Languages and Language Policy, European Civil Society Platform for Multilingualism: <https://ecspm.org/eu-languages-language-policy-issues/> (retrieved/pristupano 8/2/2023)

LI, C. & WEI, L. (2022). "Language attitudes: construct, measurement, and associations with language achievements". *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/01434632.2022.2137516?needAccess=true&role=button> (retrieved/pristupano 14/2/2023)

MATIĆ, D. & KOVAČ, M. (2009). "Studenti o nastavi engleskoga kao stranog jezika na jednome tehničkom fakultetu". *Strani jezici*, 39 (2009), 4, pp. 1-13

MCCARTHY, N. "Europe's Second Most Useful Foreign Languages". *Statista*: <https://www.statista.com/chart/3580/europes-second-most-useful-foreign-languages/> (retrieved/pristupano 10/2/2023)

MIŠKULIN ČUBRIĆ, D. (1997). "Stavovi i motivacije studenata hotelijerskog fakulteta Opatija za učenje stranih jezika". *Tourism and hospitality management*, god. 3, br. 1, pp. 73-86. Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija. <https://doi.org/10.20867/thm.3.1.8>

NIDA, E. A. (1956). "Motivation in second language learning". *Language Learning*, 7(3-4), pp. 11-16. <https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1956.tb01198.x>

NOVAK, I. & MORVAI, L. (2019). "Foreign language learning attitude of Hungarian higher education students". *Hungarian Educational Research Journal*, 2019, Vol. 9(2), pp. 303-317. <https://doi.org/10.1556/063.9.2019.1.26>

Popis visokih učilišta, Informacijski sustav visokih učilišta: <https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/pretrazivanje> (retrieved/pristupano 8/2/2013)

POTEAUX, N. (2014). "Les langues étrangères pour tous à l'université: regard sur une expérience (1991-2013)". *Les dossiers des sciences de l'éducation*, 32 | 2014, 17-32. <https://doi.org/10.4000/dse.644>

RADIĆ, V. (2019). "Attitudes of college students towards learning foreign languages: Differences between Rochester Main Campus and Rochester". <https://zir.nsk.hr/islandora/object/acmt%3A86/datastream/PDF/view> (retrieved/pristupano 15/2/2023)

SMITH, A. N. (1971). "The Importance of Attitude in Foreign Language Learning". *The Modern Language Journal*, Volume 55/2, 1977, pp. 82-88. <https://doi.org/10.2307/321854>

Special Eurobarometer 386: Europeans and their Languages, European Commission: https://data.europa.eu/data/datasets/s1049_77_1_ebs386?locale=en (retrieved/pristupano 10/2/2023)

TALAAT, K. & JABBAR, D. S. (2017). "Analyzing Student's Attitude towards Foreign Language Learning". Ishik University, *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, ISSN 2520-0968 (Online), ISSN 2409-1294 (Print), June 2017, Vol. 3, No. 4. DOI:10.23918/ijsses.v3i4p185

VAREČKOVÁ, L. & PAVELKOVÁ, J. (2018). "Importance of Foreign Languages in Education Process at Universities". *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 10(4), pp. 294-306. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/89>

ZEINIVAND, T., AZIZIFAR, A. & GOWHARY, H. (2015). "The Relationship between Attitude and Speaking Proficiency of Iranian EFL Learners: The Case of Darrehshahr City". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 199, 3 August 2015, pp. 240-247. DOI: 10.1016/j.sbspro.2015.07.512